

3,58/1,2.

Przepisy o przyborach, potrzebnych do legalizowania odważników, obowiązujące urzędy miar w dzielnicy po-pruskiej.

Do legalizowania odważników urzędy miar w dzielnicy po-pruskiej powinny być na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów niemieckich, ze zmianami przez nin. zarządzenie wprowadzonymi, zaopatrzone w przybory w poniższym spisie wyliczone

SPIS PRZYBORÓW.

1. Do legalizacji odważników zwyczajnych.

A. Wzorce normalne bezpośrednie.

1. Komplet odważników: 50, 20, 10, 5, 2, 1 kilogram z żeliwa, 500, 250, 200, 125, 100, 50, 20, 10, 5, $\times 2$, $\times 1$ gram z mosiądzu. Odważniki $500 \div 1$ g powinny być przechowywane wraz z pincetą w oddzielnym pudełku.

2. Drugi komplet, rozpoczynający się przynajmniej od 10 kg w takim samym stopniowaniu jak powyżej i przeznaczony do legalizacji wtórnych.

Granice uchybień.

Wielkość odważnika kg	Gr. uch. mg	Wielkość odważnika g	Gr. uch. mg
50	2000	500	100
20	1600	250	50
10	1000	200	40
5	500	125	28
2	240	100	24
1	160	50	20
		20	12
		10	8
		5	6

Wzorce żeliwne 1 i 2 mają kształt, wymiary i wykonanie wzorców użytkowych (niem. EO §§ 76 $\div$ 78).

Przepisy obowiązujące w miernictwie.

Czasopismo wydawane przez Główny Urząd Miar.

Warszawa, dnia 12 czerwca 1928 r.

Układać w porządku wielkości liczb tytułowych.

Cena 50 groszy.

Nr 365.

B. Wzorce normalne kontrolne.

*1. Komplet odważników: 20, 20, 10, 5, 2, 1 kilogram z żeliwa i 500, 250, 200, 125, 100, 50, 20, 10, 5, $\times 2$, $\times 1$ gram z mosiądzu połączanego lub bronzu. Komplet $500 \div 1$ g ma być zawarty razem z widełkami i pincetką w skrzynce, zaopatrzonej w tabliczkę do cechowania.

Granice uchybień.

Wielkość	Gr. uch. mg	Wielkość	Gr. uch. mg
20 kg	400	200 g	10
10 "	250	125 "	7
5 "	125	100 "	6
2 "	60	50 "	5
1 "	40	20 "	3
500 g	25	10 "	2
250 "	12,5	5 "	1,5

Kształt, wymiary i wykonanie wzorców żeliwnych jak pod A. Korki miedziane.

C. Przybory pomocnicze.

1. Komplet odważników uchybieniowych, wykonanych z mosiądzu w postaci czworokątnych płytek z zagiętym brzegiem. Cały komplet wraz z pincetką znajduje się w skrzyneczce i powinien zawierać:

2 sztuki	po	5 gramów	oznaczone	50 kg	granica uchybienia	16	mg
2	"	4 gramy	"	20 "	"	16	"
2	"	2,5 grama	"	10 "	"	12	"
2	"	1,25 "	"	5 "	"	10	"
2	"	600 miligramów	"	2 "	"	1	"
2	"	400 "	"	1 "	"	1	"
2	"	250 "	"	500 g	"	1	"
2	"	125 "	"	250 "	"	1	"
2	"	100 "	"	200 "	"	1	"
2	"	70 "	"	125 "	"	0,5	"
2	"	60 "	"	100 "	"	0,5	"
2	"	50 "	"	50 "	"	0,5	"
2	"	30 "	"	20 "	"	0,5	"
2	"	20 "	"	10 "	"	0,5	"
2	"	15 "	"	5 "	"	0,5	"
$\times 2$	"	12 "	"	2 "	"	0,2	"
$\times 2$	"	10 "	"	1 "	"	0,1	"

Na odważnikach uchybieniowych nie jest oznaczona ich właściwa waga, lecz waga tego odważnika, którego dopuszczalne uchybienie (niem. EO § 79) one przedstawiają.

△ 2. Taki sam komplet do legalizacji wtórnej.

3. Komplet odważników z nowego srebra, przeznaczonych do sprawdzania odważników uchybieniowych, a także do badania wag legalizacyjnych i t. p. Na komplet składają się odważniki: 500, 200, 200, 100, 50, 20, 20, 10, 5, 2, 2, 1 miligram o dokładności odważników użytkowych dokładniejszych. Odważniki łącznie z pincetką powinny znajdować się w oddzielnej

skrzyneczce lub też w tej samej skrzynce, co i wzorce normalne bezpośrednie dla odważników zwyczajnych.

4 (5b). Głębokościomierz jednoramienny do sprawdzania wysokości odważników od 50 kilogramów do 250 gramów i 125 gramów (I V № 2a). Granica uchybienia 1% każdej wielkości nominalnej.

5 (5b). Stalowa płyta do sprawdzania średnic odważników 200 gramowych, a także 100 gramów i niżej (I V № 2a). Granica uchybienia 1% każdej wielkości nominalnej.

5b (4;5). Zamiast przyrządów, wymienionych pod 4 i 5, może być użyty suwak mierniczy warsztatowy.

6. Cztery równoramienne wagi belkowe od № 1 do № 4.

Waga przeznaczona dla obciążeń	powinna wykazywać widoczne odchylenie	
	mając obciążoną każdą szalkę	pod wpływem obciążenia dodatkowego
№ 1 od 50 kg do 10 kg {	50 kilogramów	1000 miligramów
	10 "	500 "
„ 2 „ 5 „ „ 1 „ {	5 "	250 "
	1 kilogram	80 "
„ 3 „ 500 g „ 50 g {	500 gramów	50 "
	50 "	10 "
„ 4 „ 20 „ „ 1 „ {	20 "	6 "
	1 gram	1 miligram

Pozatem wagi urzędów miar powinny wykazywać stopień niezmienności, niezbędny przy sprawdzaniu odważników normalnych bezpośrednich za pomocą wzorców normalnych kontrolnych, przy uwzględnieniu jednak prawidła, iż wzorce normalne bezpośrednie dokładniejsze powinny być sprawdzane i wzorcowane wyłącznie przez okręgowe urzędy miar (POM 3,59/1,2). Pod tym względem należy wymagać, aby masa dodatkowa, potrzebna do zrównoważenia wagi przy 5-krotnym nakładaniu i zdejmowaniu starowanego wzorca normalnego bezpośredniego, nie wykazywała względem swojej średniej arytmetycznej (utworzonej z wielkości wszystkich pięciu mas dodatkowych) uchybienia większego od $\frac{1}{4}$ dopuszczalnego uchybienia dla wzorców normalnych bezpośrednich.

7. Dwie wagi № A i № B do legalizacji wtórnej.

Waga przeznaczona dla obciążeń	powinna wykazywać widoczne odchylenie	
	mając obciążoną każdą szalkę	pod wpływem obciążenia dodatkowego
№ A od 50 kg do 1 kg {	50 kilogramów	2000 miligramów
	1 kilogram	100 "
„ B „ 500 g „ 1 g {	500 gramów	50 "
	1 gram	2 miligramy

Oprócz tego w wagach, wymienionych w punktach 6 i 7, uchybienie wskutek nierównoramienności belki, zarówno przy największym, jak i przy najmniejszym wskazanym obciążeniu wagi, powinno być wyrównane przez ciężar, który nie przewyższa przepisanej czułości wagi dla danego obciążenia.

D. Stemple.

4 stemple do wybijania cechy urzędu różnej wielkości.

Litery *kg* i *g* do wybijania.

2 komplety liczb do wybijania.

2 stemple roczne do wybijania różnej wielkości.

2. Odważniki dokładniejsze.

A. Wzorce normalne bezpośrednie.

1. Komplet odważników: 50, 20, 10, 5, 2, 1 kilogram, 500, 250, 200, 200, 125, 100, 50, 20, 20, 10, 5, 2, 2, 1 gram, 500, 200, 200, 100, 50, 20, 20, 10, 5, 2, 2, 1 miligram. Odważniki 50 *kg* ÷ 5 *kg* powinny być wykonane z żeliwa, 2 *kg* ÷ 1 *g* z mosiądzu lub brązu, 500 *mg* ÷ 10 *mg* z platyny, od 5 *mg* ÷ 1 *mg* z aluminium, a oprócz tego jeszcze jeden odważnik 0,5 *mg*. Wszystkie odważniki winny znajdować się w skrzynkach razem z widelkami i pincetami.

Granice uchybień.

Wielkość odważnika	Gr. uch. w <i>mg</i>	Wielkość odważnika	Gr. uch. w <i>mg</i>
50 <i>kg</i>	1000	50 <i>g</i>	10
20 "	800	20 "	6
10 "	500	10 "	4
5 "	250	5 "	2,4
2 "	120	2 "	1,2
1 "	80	1 "	0,8
500 <i>g</i>	50	500 <i>mg</i>	0,4
250 "	25	200 "	0,4
200 "	20	100 "	0,4
125 "	14	50 "	0,2
100 "	12	20 "	0,2
		10 "	0,2

Odważniki od 5 miligramów i niżej powinny być doprowadzone do dokładności 0,1 miligram, a uchybienia ich powinny być znane z dokładnością do 0,02 miligram.

2. Komplet odważników tego samego stopniowania co i A1, jednakże bez odważników miligramowych dla wtórnych legalizacji.

B. Wzorce normalne kontrolne.

*1. Komplet odważników: 20, 20, 10, 5, 2, 1 kilogram, 500, 250, 200, 125, 100, 50, 20, 10, 5, 2, 1, 1 gram i 500, 200, 100, 50, 20, 10, 5, 2, 1, 1 miligram. Odważniki od 20 do 1 kilograma mają być wykonane z mosiądzu lub brązu, odważniki od 200 do 1 grama ze złoczonego mosiądzu lub złoczonego brązu, odważniki od 500 do 10 miligramów z platyny, od 5 do 1 miligram, jak również jeden odważnik 0,5 miligram z aluminium. Wszystkie odważniki razem z pazurem, widelkami i pincetą winny znajdować się w skrzynkach, zaopatrzonych w tabliczki do cechowania.

Granice uchybień.

Wielkość odważnika	Gr. uch. w mg	Wielkość odważnika	Gr. uch. w mg
20 kg	200	20 g	1,5
10 "	125	10 "	1
5 "	62,5	5 "	0,6
2 "	30	2 "	0,3
1 "	20	1 "	0,2
500 g	12,5	500 mg	0,1
250 "	6,3	200 "	0,1
200 "	5	100 "	0,1
125 "	3,5	50 "	0,05
100 "	3	20 "	0,05
50 "	2,5	10 "	0,05

Odważniki od 5 miligramów i niżej powinny być dokładne do 0,05 miligrama, a uchybienia ich znane z dokładnością do 0,005 miligrama.

C. Przyrządy pomocnicze.

1. Komplet odważników uchybieniowych, wykonanych z argentańu w postaci czworokątnych blaszek z zagiętym brzegiem (jak dla odważników zwyczajnych 1, C, 1). Cały komplet wraz z pincetką znajduje się w skrzynce i winien zawierać:

2 sztuki po	2,5 grama	oznaczone	50 kg	granica uchybienia	3 mg
2 " "	2 gramy	"	20 "	"	3 "
2 " "	1,25 grama	"	10 "	"	2 "
2 " "	625 miligramów	"	5 "	"	1 "
2 " "	300 "	"	2 "	"	1 "
2 " "	200 "	"	1 "	"	1 "
2 " "	125 "	"	500 g	"	1 "
2 " "	65 "	"	250 "	"	0,5 "
2 " "	50 "	"	200 "	"	0,5 "
2 " "	35 "	"	125 "	"	0,5 "
2 " "	30 "	"	100 "	"	0,5 "
2 " "	25 "	"	50 "	"	0,5 "
2 " "	15 "	"	20 "	"	0,5 "
2 " "	10 "	"	10 "	"	0,5 "
2 " "	6 "	"	5 "	"	0,25 "
2 " "	3 miligramy	"	2 "	"	0,2 "
2 " "	2 "	"	1 "	"	0,2 "
2 " "	1 miligram	"	0,5 "	"	0,1 "

Na odważnikach uchybieniowych nie jest oznaczona ich właściwa waga, lecz waga tego odważnika, którego dopuszczalne uchybienie one przedstawiają.

2. Dla legalizacji odważników dokładniejszych oprócz wag № 1 do 4 (V 1, C, 6) służy jeszcze waga piąta (№ 5).

Waga № 5 służy do obciążeń od 500 miligramów do 1 miligrama i ma wykazywać zupełnie dobrze widoczne odchylenie:

przy obciążeniu każdej szalki	pod wpływem obciążenia dodatkowego
500 miligramów	0,5 miligrama
50 "	0,2 "

D. y Stemple 10

4 stemple urzędu dokładniejsze do wybijania różnej wielkości.
 Stempel ze znakiem *mg* do wybijania.
 3 stemple roczne do wybijania różnej wielkości.

OBCHODZENIE SIĘ Z WZORCAMI NORMALNEMI.

Wzorce normalne, dotykane gołą ręką, szybko zmieniają swą masę. Należy więc unikać dotykania gołymi rękami wzorców normalnych. Wzorce normalne kontrolne można chwytać wyłącznie zapomocą dodawanych pincet lub widełek lub też pałaków z hakami, obciążniętymi skórą. Wzorce większe można także chwytać przez czyste miękkie sukno, suchy ręcznik i t. p.

Warszawa, dnia 5 czerwca 1928 r.

DYREKTOR GŁÓWNEGO URZĘDU MIAR:

L. S.

(—) inż. Z. Rauszer

G U M № 28.1.942.1.